

رای دیوان عدالت- اخذ عوارض حق الارض و عوارض پیمانکاری

تاریخ: ۱۲ خرداد ۱۳۹۵

کلاس پرونده: ۶۸۱/۹۱

شماره دادنامه: ۶۳

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۵/۲/۱۴

موضوع رأی: مصوبه مورخ ۱۳۸۸/۸/۲۵ شورای اسلامی شهر چناران در خصوص اخذ عوارض حق الارض و

عوارض پیمانکاری خلاف قانون است و ابطال می شود شاکه: شرکت توزیع نیروی برق استان خراسان رضوی

بسم الله الرحمن الرحيم

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

گردش کار: مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق استان خراسان رضوی به موجب دادخواستی ابطال مصوبه مورخ ۱۳۸۸/۸/۲۵ شورای اسلامی شهر چناران در خصوص اخذ عوارض حق الارض و عوارض پیمانکاری را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است:

"ریاست محترم دیوان عدالت اداری

سلام علیکم: احتراماً به استحضار می رساند شورای محترم اسلامی شهر چناران و شهرداری چناران برابر نامه شماره ۳۶۲- ۱۳۸۸/۹/۱۰ در صورت جلسه مصوبه مورخ ۱۳۸۸/۸/۲۵ اقدام به وضع و مطالبه عوارض موسوم به حق الارض (بهای خدمات) بابت عبور شبکه و تاسیسات برقی در معابر عمومی شهر به استناد تبصره ۶ ماده ۹۶ قانون شهرداریها نموده است، با این استدلال که معابر سطح شهر ملک عمومی بوده و در تولید شهرداری می باشد و شهرداری در قبال تملک و مسیر گشایی و آزادسازی و نگهداری معابر هزینه پرداخت می نماید و همچنین اخذ عوارض ۱٪ بر قراردادهای پیمانکاری در امور عمرانی - مشاوره ای - اجرایی - مطالعاتی - خدماتی - بازرگانی - مقاطعه کاری - تجاری - صنعتی نموده است. لیکن:

۱- شرکت توزیع نیروی برق استان خراسان رضوی با مجوز حاصله از ماده ۱۸ قانون سازمان برق ایران نسبت به نصب و احداث شبکه و تاسیسات، جهت مصارف عمومی و تامین برق تاسیسات شهری و ساکنین محترم شهر اقدام نموده است و برابر ماده موصوف وزارت آب و برق و شرکتهای تابعه آن مجاز خواهند بود در صورت لزوم در معابر عمومی شهرها و حریم املاک و اماکن و مستغلات، به صورت مجانی نسبت به نصب تاسیسات انتقال و توزیع نیروی برق از جمله پایه تیر - پایه مقره - جعبه

انشعاب و امثالهم اقدام نمایند و بر اساس این حکم آمره قانونگذار، شرکتها و سایر موسسات مشابه، مجاز به پرداخت وجهی از بابت استفاده از معابر به عنوان حق بهره برداری یا عوارض حق الارض نمی باشند.

۲- قانون سازمان برق ایران در سال ۱۳۴۶ به تصویب رسیده در حالی که قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۳۴ می باشد که بر اساس اصول تفسیر حقوقی، ماده ۱۸ قانون سازمان برق ایران آن قسمت از تبصره ۶ ماده ۹۶ قانون شهرداریها را که مخالف مفهوم و منطوق این ماده باشد را نسخ نموده است.

۳- برابر تبصره ۱ و ۶ ماده ۹۶ قانون شهرداریها، چنانچه تامین نیازمندیهای عمومی و شهری همچون احداث شبکه برق و ... به عهده سازمانها و موسسات ثالثی قرار گیرد، سازمان و موسسات مزبور برای انجام وظیفه محوله می بایست به وسیله شهرداریها از مقررات ماده فوق استفاده نمایند و در گذشته نیز مسؤلیت تامین مسیر نصب تاسیسات به موجب مقررات ماده ۹۶ مارالذکر، به عهده شهرداریها بوده است که با تصویب قانون سازمان برق ایران، کلیه موسسات برق شهرداریها و اموال و املاک آن از جمله شبکه و تاسیسات، برابر قانون مذکور به تملک شرکتها و موسسات برق درآمده است.

۴- کلیه شبکه و تاسیسات توزیع نیروی برق در سطح شهرها به صورت یکپارچه و غیرقابل تفکیک بوده که جهت مصارف عمومی از جمله روشنایی معابر و چراغهای راهنمایی و رانندگی و اماکن عمومی و خصوصی نصب و احداث شده است. لذا تفکیک شبکه روشنایی معابر از سایر تاسیسات منصوبه متصور نمی باشد. در حالی که تامین روشنایی معابر به عهده شهرداریها می باشد.

۵- مالکیت شهرداریها نسبت به معابر با توجه به عمومی بودن آن و با لحاظ ماده ۴۵ آیین نامه مالی شهرداریها، اعتباری می باشد که طبق ماده ۶۴ آیین نامه مذکور فقط حفاظت و صیانت از اموال عمومی به شهرداریها محول شده و نمی تواند محملی جهت مطالبه حقوق مالکانه جهت شهرداریها باشد که برابر نامه شماره ۱۰۰۷۷۱-۱۳۸۵/۹/۱۱ دفتر هماهنگی و نظارت بر امور حقوقی دستگاههای اجرایی، مالکیت شهرداریها در مورد اراضی، کوچه های عمومی، میدانها و خیابانها و ... (موضوع حکم تبصره ۶ ماده ۹۶ قانون شهرداریها) از نوع مالکیت ماده ۳۰ قانون مدنی تلقی نشده است و به تبع شهرداری فاقد مجوز مطالبه حق تصرف و انتفاع از اراضی و املاک مذکور می باشد.

۶- قانون سازمان برق ایران توسط هیچکدام از مراجع قانونگذاری نسخ نشده و تخصیص نیز نیافته است و مورد عمل وزارت نیرو و شرکتهای تابعه می باشد و از زمان تصویب قانون فوق الذکر، هیچگونه وجهی بابت اجاره یا حق بهره برداری و یا عوارض حق الارض از طرف شهرداریها مطالبه و توسط موسسات برق پرداخت نشده است.

۷- مصوبه مورد نزاع در تناقض با مصوبات قانونی و سیاستهای کلی دولت در چهارچوب برنامه چهارم توسعه اقتصادی مبنی بر تثبیت قیمت خدمات (آب - برق - گاز و ...) می باشد و به تبع اجرای آن موجب سرشکن نمودن عوارض مذکور بر قبوض برق مصرفی مشترکین شرکت و النهایه افزایش لجام گسیخته قیمت خدمات زیربنایی و نارضایتی عمومی می گردد.

۸- مطابق اصل ۴۴ قانون اساسی و ماده ۴ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، شرکت توزیع نیروی برق به عنوان شرکتهای زیر مجموعه شرکت مادر تخصصی توانیر وابسته به وزارت نیرو، محسوب شده که هر گونه پرداخت وجه به عنوان مالیات، عوارض و غیره، نیاز به نص صریح مقررات قانونی و پیش بینی بودجه دارد و از طرفی قسمت برق شهرستان چناران جزء شعب و زیر مجموعه این شرکت در سطح استان و به تبع در سطح کشور بوده و عوارض مذکور محلی نیز تلقی نمی گردد و برابر بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی و همچنین رأی شماره ۳۴۴-۱۳۸۸/۴/۲۱ موضوع پرونده کلاسه ۲۹۱/۸۷ هیأت محترم عمومی دیوان عدالت اداری، مصوبات شوراهای اسلامی که ملی تلقی کردند، فاقد وجاهت قانونی می باشند.

۹- برابر تبصره ۱ از ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده، مصوبات شورا پس از تصویب و اعلام عمومی در سال بعد قابل اجراء خواهد بود و بر همین اساس شبکه و تاسیسات جدید الاحداث مشمول مصوبه مذکور قرار خواهند گرفت لیکن مطالبات شهرداری بر اساس مصوبه مذکور عطف به ماسبق شده و کلیه شبکه ها و تاسیسات برقی منصوبه در قبل از مصوبه شورا را نیز مشمول نموده است، که این مهم برخلاف هدف و مراد قانونگذار می باشد.

۱۰- مصوبه شورای محترم اسلامی شهر چناران، در خصوص وضع عوارض ۱٪ به قراردادهای پیمانکاری در امور عمرانی- مشاوره ای- مطالعاتی - بازرگانی- مقاطعه کاری و غیره در محدوده حریم شهر با منطوق مواد ۵۲-۵۰-۳۸-۵ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۹ در تضاد می باشد. بدین توضیح که برابر بند الف ماده ۳۸ قانون مذکور، نرخ عوارض شهرداریها و دهداریها در رابطه با کالا و خدمات (قراردادهای پیمانکاری وفق ماده ۵ قانون مالیات بر ارزش افزوده مشمول این قانون قلمداد می گردد) به میزان ۱/۵ درصد مشخص و معین گردیده و این شرکت نسبت به محاسبه و پرداخت برابر ماده ۳۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده در وجه سازمان متولی جمع آوری عوارض و مالیات مصرحه در قانون اقدام می نماید و از طرف دیگر برابر تبصره ۱ ماده ۵۰ و ماده ۵۲ قانون مذکور، شوراهای اسلامی شهر و بخش در صورتی مجاز به تعیین وضع عوارض محلی جدید می باشند، که تکلیف آن در این قانون مشخص نشده باشد و مضافاً قوانین مغایر با قانون مذکور نیز که مجوز دریافت هر گونه مالیات غیر مستقیم و عوارض بر تولید کالا و ارائه خدمات را تصریح نموده، لغو گردیده است. در حالی که شورای محترم اسلامی شهر چناران با وجود تعیین تکلیف عوارض قراردادهای پیمانکاری در قانون مالیات بر ارزش افزوده،

نسبت به وضع عوارض مضاعف و برخلاف نص مواد ۵۲ و ۵۰ قانون مذکور اقدام نموده که برخلاف هدف و حکم مقنن می باشد.

در خاتمه ضمن عرض پوزش از اطاله کلام و با عنایت به این که برابر اصل ۱۰۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مصوبات شوراها نمی تواند برخلاف قوانین موضوعه باشد، لذا با توجه به مخالف صریح مصوبه شورای اسلامی شهر چناران با منطوق و مفهوم ماده ۱۸ قانون سازمان برق ایران و همچنین مواد ۵۲- ۵۰-۳۸-۵ قانون مالیات بر ارزش افزوده، مستنداً به قسمت دوم اصل ۱۷۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده ۱ و بند ۱ ماده ۱۹ و ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری تقاضای ابطال مصوبه مارالذکر مورد استدعا می باشد. بدواً به جهت جلوگیری از مطالبه عوارض مذکور توسط شهرداری محترم چناران، مستنداً به ماده ۱۵ قانون دیوان عدالت اداری، درخواست دستور موقت مبنی بر توقف عملیات اجرائی از آن مرجع محترم درخواست می گردد."

متن مصوبه مورد اعتراض به قرار زیر است:

"الف: متن مصوبه عوارض مربوط به عوارض حق الارض:

نظر به این که به موجب تبصره ۶ ماده ۹۶ قانون شهرداری و ماده ۴۵ آیین نامه مالی شهرداریها، معابر عمومی واقع در محدوده هر شهر ملک عمومی محسوب و در مالکیت شهرداری قرار دارد و شهرداری برای احداث آنها الزاماً بایستی با تملک املاک و خرید اراضی هزینه های زیادی را متحمل شود همچنین حفاظت و نگهداری از معابر مستمراً هزینه هایی را در بر دارد بنابراین از تاریخ لازم الاجرا بودن این لایحه کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی و شرکتهای خدماتی (آب، برق، مخابرات، گاز) که به نحوی از معابر مذکور استفاده می نمایند برای هرگونه خدمات خاص و خدمات عام بایستی عوارضی به شرح ذیل پرداخت نمایند.

۱- عوارض حق الارض به ازای هر متر طول بابت عبور تاسیسات انشعابات (شامل لوله، کابل، سیم فیبرهای نوریو ...) آب، فاضلاب، برق (شبکه های هوایی و زمینی)، گاز، مخابرات برابر ۵۰۰ ریال.

۲- عوارض حق الارض برای هر مترمربع تاسیسات شامل ایستگاه، تقلیل فشار، ایستگاه کاتدیك، کافو، تیرهای برق، تیرهای بتنی، فلزی، چوبی، دریچه های آب، فاضلاب، کیوسکها و ... به ازای هر مترمربع زمین که تاسیسات مورد اشاره در آن واقع شده است برابر ۵۰/۰۰۰ ریال.

تبصره ۱: حداقل مساحت زمین در بند ۲ جهت انجام محاسبه عوارض برابر یک مترمربع می باشد.

تبصره ۲: اشخاص حقیقی و حقوقی و شرکتهای آب، برق، گاز، تلفن مکلفند عوارض فوق را به صورت سالیانه به شهرداری پرداخت نمایند.

گروه حقوقی برهان

تبصره ۳: شهرداری مکلف است پس از دریافت اطلاعات از شرکتهای آب، برق، گاز، تلفن نسبت به محاسبه عوارض و اعلام آن به ایشان اقدام نماید.

مثال: اگر در یک معبر به طول ۱۰۰ متر شرکت آب دارای یک شاه لوله، و دو لوله فرعی و انشعابات واحدهای تجاری، اداری، مسکونی و ... باشد و با فرض این که تعداد واحدهای مستقر در خیابان ۵۰ واحد داشته باشد و تعرفه تصویبی شورا برای هر متر طول ۵۰۰ ریال، متراژ تاسیسات به شرح ذیل محاسبه و عوارض دریافت می گردد.

طول شبکه توزیع اصلی (شاه لوله) = A)

طول شبکه های فرعی در سمت پیاده روها در طرفین خیابان B =

طول شبکه انشعابات واحدهای مصرف کننده در پیاده روها $C = \{K \times (L)\}$

K = تعداد واحدهای موجود در طرفین خیابان

L = طول انشعابات از لوله های فرعی به واحدهای مسکونی، تجاری، اداری و غیره که به طور ثابت حداقل ۲ متر در محاسبات

لحاظ می شود محاسبه عوارض به شرح مثال فوق به شرح ذیل می باشد:

$(A+B+C+D) =$ عوارض حق الارض

= 100 متر A

B = (100+100)

C = 2×50

طول شبکه آب در خیابان مذکور (متر) $400 = A+B+C$

D = 500 ریال

ب: متن مصوبه مربوط به عوارض پیمانکاران:

از تاریخ لازم الاجرا شدن این مصوبه ۱٪ عوارض از قراردادهای مطالعاتی، خدماتی، مشاوره، بازرگانی، تجاری، صنعتی، اجرایی و پیمانکاری به استثناء خرید کالا در محدوده شهر و حریم شهر توسط شهرداری با شرایط و ضوابط ذیل قابل وصول است.

۱- سازمان و ادارات و نهادهای دولتی، موسسات عمومی و خصوصی، بانکها، شرکتهای دولتی و غیر دولتی موظفند ۱٪ از کل مبلغ قرارداد را به عنوان عوارض شهرداری هم زمان با پیشرفت کار و با هر گونه پرداخت وجه در قبال ارائه صورت وضعیت از سوی پیمانکار از صورت وضعیت و اسناد مالی ایشان کسر و به حساب درآمدهای عمومی شهرداری واریز نماید.

۲- تعاریف:

الف- منظور از عقد قرارداد در مصوبه کلیه قراردادهایی که در آن کارفرما و پیمانکار قید شده و یا قراردادهای مطالعاتی، مشاوره، اجرایی، بازرگانی، تجاری، صنعتی، خدماتی و پیمانکاری شامل ابنیه، راه سازی، ساختمانی، تاسیسات، و خدمات عمومی توسط پیمانکار و شرکتهای حقیقی و حقوقی می باشد.

ب- منظور از واژه تاسیسات در مصوبه کلیه قراردادهای اجرایی تاسیسات شامل نصب و اجرا در زمینه های امور صنعتی، برق، آب، فاضلاب، گاز، مخابرات و ... می باشد.

ج- منظور از کل قرارداد در مصوبه کل مبالغی است که پیمانکار به عناوین مختلف اعم از تعدیل ۲۵٪ افزایش جمع کل قرارداد، هزینه های عمومی، هزینه های حفاظت، و حراست از کارگاهها و غیره در مفاد پیمان دریافت می نماید.

د- منظور از عدم تعلق عوارض نسبت به خرید کالا و تجهیزات در مصوبه قراردادهای است که صرفاً برای خرید کالا و تجهیزات تنظیم شده است."

در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس شورای اسلامی شهر چناران به موجب لایحه شماره ۹۴-۱۳۸۹/۳/۱۰، که بدو در شعبه ۳۱ مطرح بوده است، توضیح داده است:

"احتراماً بازگشت به نامه شماره ۵۰/۸۹/۳۱-۱۳۸۹/۲/۱ در خصوص شکوایه شرکت توزیع نیروی برق خراسان رضوی مبنی بر اعتراض به عوارض حق الارض و پیمانکاران موارد ذیل که شامل سیر مراحل قانونی تصویب عوارض های مورد اشاره می باشد به استحضار حضرتعالی می رساند:

۱- به استناد بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی شهر و کشور مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ و همچنین مفاد تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ (آخرین قانون در خصوص وضع و تصویب عوارض) تعرفه عوارض حق الارض و عوارض قراردادهای پیمانکاری به همراه سایر تعرفه های عوارض شهرداری چناران (شامل ۳۸ مورد تعرفه عوارض) در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۸/۲۵ مورد تصویب شورای اسلامی شهر چناران قرار گرفته است.

۲- به استناد ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی شهر و کشور مصوبه عوارض حق الارض و عوارض پیمانکاری طی نامه های شماره ۳۶۲-۱۳۸۸/۹/۱۰ به شرکت برق شهرستان چناران، نامه شماره ۳۳۴-۱۳۸۸/۹/۲ به فرمانداری محترم شهرستان چناران، نامه شماره ۳۴۲-۱۳۸۸/۹/۸ به نماینده محترم مردم چناران در مجلس شورای اسلامی، نامه شماره ۳۴۳-۱۳۸۸/۹/۱ به شورای اسلامی شهرستان چناران جهت اطلاع قانونی ارسال شده است.

۳- مراجع فوق من جمله شرکت برق شهرستان چناران می توانستند به استناد ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف شوراهای اسلامی شهر و کشور ظرف مدت دو هفته از تاریخ ابلاغ مصوبه اعتراض خود را به اطلاع شورای اسلامی شهر رسانده و درخواست تجدیدنظر در تعرفه های عوارض نمایند که در این صورت مطابق ماده ۸۰ مرجع رسیدگی به اعتراضات وارده به

مصوبات شورای شهر در صلاحیت هیأت حل اختلاف موضوع ماده ۸۰ می باشد از آن جایی که این اعتراض از سوی هیچ یک از مراجع مورد اشاره در بند ۲ به خصوص شرکت برق صورت نگرفته، این امر دلالت بر پذیرش موضوع و عدم اعتراض ایشان به مصوبات شورا می باشد.

۴- با توجه به عدم اعتراض اداره برق و سایر مراجع قانونی، پس از اتمام مهلت قانونی شورای اسلامی شهر با رعایت زمانی در ماده ۸۰ قانون شورای اسلامی کلیه مصوبات خود را در خصوص ۳۸ مورد تعرفه عوارض محلی شهر چناران من جمله عوارض حق الارض و عوارض پیمانکاری را به استناد تبصره ذیل ماده ۷۷ قانون شوراها و طی نامه شماره ۴۱۲-۱۳۸۸/۹/۳۰ به استانداری خراسان رضوی و نامه شماره ۴۰۹-۱۳۸۸/۹/۳۰ به وزارت کشور جهت انجام بررسیهای لازم ارسال که با عنایت به مفاد تبصره ماده ۷۷ قانون شوراها وزارت محترم کشور و استانداری خراسان رضوی تعرفه های عوارض شهرداری چناران من جمله عوارض مورد اشاره را مغایر با قانون ندانسته و اعتراضی به موضوع نداشته اند که خود دلیلی بر تایید می باشد.

همچنین به استناد تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده شوراهای اسلامی شهر چناران کلیه تعرفه های عوارض محلی شهر چناران من جمله عوارض حق الارض و پیمانکاری را در تاریخ ۷ بهمن ۱۳۸۸ در سطح شهر اعلان عمومی نموده است، بنابراین به استناد مفاد تبصره ۱ قانون ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده وصول عوارض حق الارض و پیمانکاری توسط شهرداری از ابتدای سال ۱۳۸۹ و پرداخت آن توسط شرکت برق کاملاً قانونی می باشد.

ضمن تاکید بر مطالب فوق در خصوص رعایت موارد قانونی در مسیر تصویب تعرفه های عوارض محلی توسط شورای اسلامی شهر چناران به مستندات قانونی ذیل در خصوص قانونی بودن اخذ عوارض های مورد اشاره به شرح ذیل اشاره می گردد:

الف: مستندات موجود در خصوص عوارض حق الارض:

۱- مدیرکل محترم امور شهری استانداری خراسان رضوی به استناد نظریه دفتر امور حقوقی وزارت کشور اخذ عوارض حق الارض توسط شهرداریها را قانونی تلقی نموده اند که نامه شماره ۱۶۸۴۹۳-۱۳۸۷/۱۱/۳۰ و نامه شماره ۱۸۲۷۱۹-۱۳۸۷/۲/۲۰ مدیرکل امور شهرداریهای وزارت کشور نیز موید این امر می باشد.

۲- به استناد ماده ۵۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده به عنوان آخرین قانون مورد استفاده در خصوص عوارض صراحتاً اعلام نموده قوانین خاص و عام مغایر لغو می گردد، لذا ماده ۱۸ قانون سازمان برق ایران مصوب ۱۳۴۶ آن قسمت که با وصول عوارض از معابر عمومی تناقض دارد ملغی می باشد.

۳- شرکت برق منطقه ای یزد- شرکت گاز استان یزد، شرکت آب و فاضلاب استان یزد بابت مصوبه عوارضحق الارض شوراهای اسلامی شهرهای یزد، مهریز و حمیدیا به هیأت عمومی دیوان عدالت اداری اعتراض نموده اند که هیأت عمومی

گروه حقوقی برهان

محترم دیوان عدالت اداری طی بند «الف» دادنامه های شماره ۱۴۷۷ لغایت ۱۴۸۱ موضوع وصول عوارض حق الارض را مغایر با قوانین ندانسته است.

۴- به استناد تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده قانونگذار اختیار وضع و تصویب عوارض محلی جدید که تکلیف آن در قانون فوق مشخص نشده (من جمله عوارض حق الارض) را به شورای اسلامی شهر اعطا نموده است که شورای اسلامی شهر چنانچه هم دقیقاً گردش کار وضع و تصویب عوارض را رعایت نموده و پرداخت آن توسط شرکت برق قانونی می باشد. ب: مستندات موجود در خصوص عوارض پیمانکاری:

۱- گردش کار وضع و تصویب عوارض پیمانکاران و رعایت مفاد قانونی، اعلان عمومی و ارسال آن به مراجع ماده ۸۰ و ماده ۷۷ قانون شوراها و اعلان عمومی دقیقاً مطابق مراحل ۱ تا ۷ فوق الاشاره می باشد، ضمناً مطابق مفاد مندرج در مصوبه عوارض پیمانکاران این عوارض از قراردادهای پیمانکاران اخذ می گردد و نظر به این که شرکت برق پیمانکار نمی باشد بنابراین اعتراض ایشان هیچ گونه موضوعیتی ندارد.

۲- طی نامه شماره ۱۳۸۷/۷/۲۳-۳۵۶۷۹/۱۲۴/۰۲ دفتر حقوقی سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور به انضمام دادنامه شماره ۱۴۷۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص شکواییه شرکت فولاد خوزستان نیز وصول عوارض پیمانکاری را مغایر با قانون تشخیص داده نشده است.

۳- هیأت عمومی محترم دیوان عدالت اداری طی بند «د» دادنامه های شماره ۱۴۷۷ لغایت ۱۴۸۱ هیأت عمومی دیوان محترم عدالت اداری وصول عوارض پیمانکاری را خلاف قانون ندانسته است.

۴- هیأت عمومی محترم دیوان عدالت اداری طی دادنامه شماره ۱۳۸۵/۷/۹-۴۹۵ وصول عوارض پیمانکاری را مغایر با قانون ندانسته است.

۵- دفتر مدیرکل محترم دفتر حقوقی سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور وصول عوارض پیمانکاری توسط شهرداری چنانچه را قانونی اعلام نموده است.

با عنایت به این که شهرداریهای کشور دارای استقلال مالی بوده و منابع اعتباری خود را به منظور اجرای طرحهای عمرانی، شهری و نهایتاً ارائه خدمات بهینه به شهروندان را بایستی از طریق درآمدهای محلی تامین نماید و با توجه به مطالب قانونی فوق الذکر شهرداری چنانچه درخواست رد شکوائیه شرکت برق توزیع نیروی برق استان خراسان رضوی در خصوص عوارض حق الارض و عوارض پیمانکاری را دارد".

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۵/۲/۱۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

الف- با توجه به این که مطابق ماده ۱۸ قانون سازمان برق ایران مصوب سال ۱۳۴۶، عبور کانال خطوط برق در معابر عمومی شهرها و حریم اماکن و دیوارهای مستغلات و اماکن خصوصی مشرف به معابر عمومی به صورت مجانی است و از طرفی به موجب ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷، برقراری هر گونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالاهای وارداتی و تولیدی و همچنین ارائه خدمات که در قانون مزبور تکلیف مالیات و عوارض آنها معین شده است، توسط شوراهای اسلامی شهرها ممنوع است و در بند الف ماده ۳۸ قانون اخیرالذکر نرخ عوارض شهرداریها و دهیاریها در رابطه با کالا و خدمات مشمول این قانون علاوه بر نرخ مالیات موضوع ماده ۱۶ قانون، یک و نیم درصد تعیین شده است و تدارک و تامین آب، برق، گاز، تلفن و خطوط فاضلاب از ناحیه ادارات ذی ربط از مصادیق ارائه خدمات است، بنابراین وضع عوارض جدید در این گونه موارد وجاهت قانونی ندارد و هیأت عمومی دیوان عدالت اداری قبلاً با توجه به استدلال فوق الذکر مصوبات شوراهای اسلامی شهر مختلف کشور را در خصوص تعیین و برقراری عوارض حق الارض به شرح دادنامه های شماره ۲۹۴ الی ۳۰۷ و ۳۳۴ و ۳۳۶ - ۱۳۹۴/۳/۱۸ خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات شوراهای اسلامی مربوط تشخیص داده است، بنابراین مصوبه مربوط به عوارض حق الارض مصوب شورای اسلامی شهر چناران نیز خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات مرجع تصویب تشخیص داده می شود و به استناد بند ۱ ماده ۸۸ و ماده ۸۹ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری ابطال می شود.

ب- به موجب ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷، برقراری هر گونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالاهای وارداتی و تولیدی و همچنین ارائه خدمات که در این قانون تکلیف مالیات و عوارض آنها معین شده ممنوع است و مطابق بند الف ماده ۳۸ قانون یاد شده، نرخ عوارض خدمات تعیین شده است. **نظر به این که فعالیتهای پیمانکاری از مصادیق ارائه خدمات است و میزان عوارض آن نیز توسط قانونگذار تعیین شده است،** بنابراین مصوبه شورای اسلامی شهر چناران در خصوص وضع عوارض پیمانکاران خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات شوراهای اسلامی شهر تشخیص داده می شود و به استناد بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود./

محمد کاظم بهرامی

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری